

Pædagogisk læreplan

Aarup Private Børnehave

2020

Om skabelonen

Denne skabelon henvender sig til jer, som er ledere og pædagogisk personale i dagtilbud. Formålet med skabelonen er at inspirere og understøtte udarbejdelsen af jeres lokale pædagogiske læreplan.

Den grundlæggende ramme for udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven med tilhørende bekendtgørelse, der er omsat i Børne- og Socialministeriets publikation [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, 2018](#). Det er hensigten, at I skal bruge publikationen, når I arbejder med skabelonen.

Skabelonen indeholder alle de lovmæssige krav til at udarbejde den pædagogiske læreplan. Samtidig understøtter skabelonen jeres overvejelser vedrørende den løbende dokumentation og evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan.

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for det pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse, hvor legen er grundlæggende, og børneperspektivet er tydeligt. Jeres konkrete læreplan giver jer en ramme til at arbejde systematisk med at planlægge, følge op på og videreudvikle kvaliteten i det pædagogiske læringsmiljø i jeres dagtilbud i forhold til jeres børnegruppe.

Inden for de krav, der følger af dagtilbudsloven, er det op til jer at beslutte, hvordan I konkret vil arbejde med den pædagogiske læreplan. Jeres læreplan skal være et dynamisk og meningsfuldt dokument, som peger fremad, og som I kan bruge aktivt i den løbende udvikling af den pædagogiske kvalitet og jeres pædagogiske praksis.

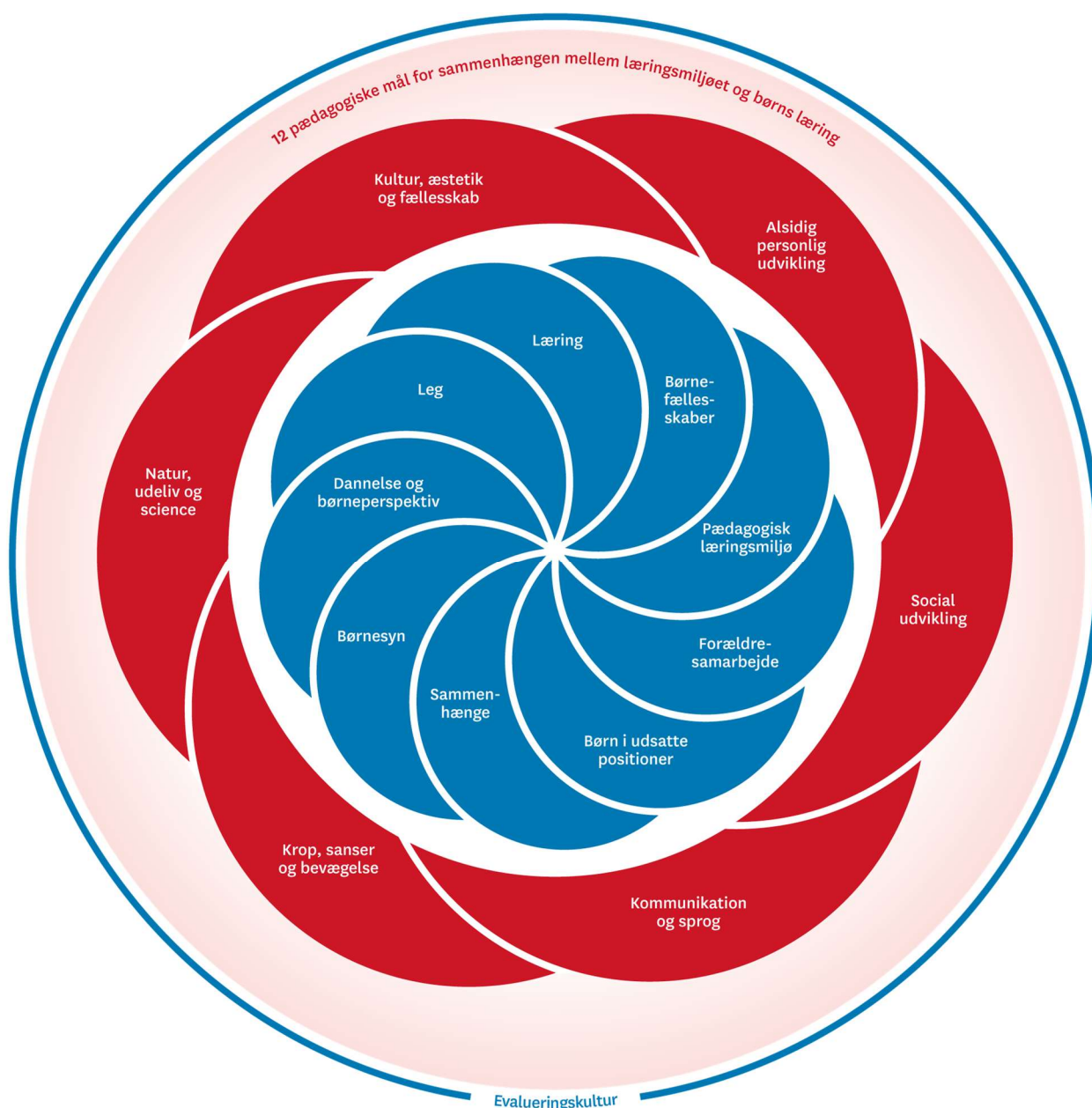
[Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#)

Brug af skabelonen

Når I udfylder skabelonen, skal I klikke på *skrivefeltet*. I kan fremhæve tekster og indsætte billeder.

I kan slette denne side ved at markere teksten og billedet og trykke *delete*. I kan også slette den sidste side, hvis I ønsker det.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse.

Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold.](#)

Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Aarup Private Børnehave, er en skøn lille privat børnehave, som kan rumme 28 børnehavebørn i alderen 3-6 år. Vi er 3 uddannede pædagoger og 2 pædagogmedhjælpere. Børnehaven er fra 1971 og byens ældste institution. Den har været selvejende, indtil 2011, hvorefter blev privat.

Vi har til huse, på en stille sidevej til Aarups hovedgade, i en charmerende ældre rødstensvilla, med kirken som nærmeste nabo. Vi ligger tæt ved både å, skov, boldbaner, bibliotek, samt selve midtbyen med alle dens butikker, biograf m.m. Det betyder, at vi hurtigt kan komme på tur, og udnytte byens mange muligheder. Selvom vi selv har en dejlig legeplads, går vi ofte ud og leger ved åen, skoven eller på de andre legepladsområder som byen tilbyder.

Det særlige ved vores børnehave er, at vi har et nært og overskueligt miljø hvor børnene kender hinanden og kender alle de voksne. Atmosfæren er rar og god i Aarup Private Børnehave. Trivslen er høj og vi værdsætter en god og åben dialog. Vi hører ofte fra besøgende og fra nuværende forældre at vi har et rimeligt lavt støjniveau.

Vores pædagogiske fundament tager afsæt i den anerkendende pædagogik. Det afspejler sig ved at vi værdsætter en god tone i kommunikationen. Vi bestræber os på, at møder hinanden som ligeværdige mennesker, med respekt for forskelligheder og forskellige forudsætninger. Vi anerkender barnets følelsesmæssige udvikling og guider og støtter børnene efter behov undervejs i deres børnehavetid, bl.a. ved at lytte, være nærværende, udvise tid, tydelighed og respekt overfor barnets individualitet.

Vi er hele tiden opmærksom på børns sociale relationer, leg, bevægelse og sproglig udvikling. Vi understøtter børnene bedst muligt i deres udvikling i et godt og trygt samarbejde med vores forældre

Vi er nærværende, engagerede voksne som vægter traditioner og fornyelse dagen igennem. Samtidig holder vi fast i det genkendelige og formår så vidt muligt, også at skabe forskellighed i hverdagen. Dette er alt sammen medvirkende til, at vi har en stabil og genkendelig base for både vores børn og deres forældre. Vi vægter fællesskabet højt, er alle indstillet på at gribe de kreative muligheder sommer fra fra børnene, og sætte dem i værk, trods anden planlagt aktivitet. Dette, kan vi se, giver børnene medbestemmelse og følelsen af at blive set og hørt.

Vi er en fortrinsvis lille personalegruppe, hvilket betyder at vores individuelle pædagogiske refleksioner og kreative ideer hurtigt kan blive formidlet ud til resten af personalegruppen. Kommunikation vejen er kort, også til vores forældre, og med nysgerrighed på hinandens praksis, giver det en masse god dialog, udvikling og ikke mindst inspiration hinanden i mellem, til glæde og gav for både vores børn og forældre.

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

De ovenstående 5 elementer er hos os, alle inkluderet i vores dagligdag, fra vi åbner til vi lukker. Begreberne trivsel, udvikling og læring, synes vi går hånd i hånd. Barnet lærer, når det udvikler sig og udvikler sig, når det lærer. Barnet lærer at forstå sin omverden, at kunne handle og agere i sin omverden og samtidig være sig selv, med personlig integritet. Vores ønske er, at vi gennem den omsorg, socialisering, dannelse og lege vi har i børnehaven, er med at kunne fremme vores børns trivsel og udvikling.

Vi har valgt nedenfor at beskrive, elementerne hver for sig, hvordan vi forstår dem, og arbejder med dem. Det er dog med forbehold, da vi som sagt ser, at alle elementerne går hånd i hånd.

Børnesyn

Det at være barn har en værdi i sig selv, og hos os, betyder det, at vi skal være med til at danne den ramme og give den omsorg som gør det muligt at understøtte vores børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem hele dagen. Vi er bevidste om, at børn er forskellige, udvikler sig i forskelligt tempo og kommer fra forskellige baggrunde. Hos os bliver alle børn mødt med omsorg, nærvær og anerkendelse. De mødes af tillidsfulde voksne, som alle gerne vil understøtte det gode børneliv, med en udfordrende og omsorgsfuld ramme, som tager udgangspunkt i børnene og deres bidrag til vores fælles hverdagen.

Eksempel fra hverdagen

–"I vores "drømmerum" er en lille gruppe piger, sammen med en voksen, i gang med at høre og se MGP-sange på børnehavens iPad. -. Der bliver koncentreret fulgt med og imiteret fra det der vises på iPad én, samtidig med, at de kan se sig selv i de mange spejle, som er i rummet. Koncentrationen lyser ud af alle, og pigerne kender sangene godt, da de har hørt dem op til flere gange, igen og igen. Den voksne støtter pigerne i deres sang- danse seance, både verbalt og i handling, eller når pigerne viser at de har brug for det. Den voksne tilbyder også andre der kikker ind i rummet, at komme og være i den impulsivt opstået "sang-danse-musikleg".

Retningsgivende refleksioner

Dette eksempel viser en voksen, som er med i pigernes samspil og viser dem, at de har en værdi i sig selv, og ikke prøver at få dem til at gøre andet end det de selv har lyst til, i netop dette øjeblik. Den voksne imiterer og agere på lige fod med børnene og på deres præmisser. Mange begreber er i spil, blot i dette ene eksempel. Det være sig, bl.a. *medbestemmelse, læring, leg, børnefællesskab, og inklusion*. Efterfølgende skulle der ryddes op, og også dette bliver et nyt læringsrum. Vi er af den overbevisning at børn er kompetente, når de får den rigtige omsorg og tryk. Vi er derfor hele tiden opmærksom på at have et fagligt fokus på et børnesyn, der gennem både ord og handling fra de voksne, giver alle børnene en oplevelse af, at det at være barn i vores børnehave, har værdi i sig selv.

Dannelse og børneperspektiv

Dannelse og børneperspektiv betyder hos os, at vi er bevidste om at inddrage børnene, i demokratiske processer gennem hele deres børnehaveliv, så de får det bedst mulige udgangspunkt for at blive et hensynsfuldt, kritisk, demokratisk menneske. Gennem de mange oplevelser, dannelses- og demokratiske processer de får både hos os, og hjemme fra, er vores ønskede forventninger, at der lagres værdier og viden i børnene, som de på længere sigt kan få gavn af. I vores børnehave indtænker vi blandt andet dannelsesbegrebet og børnenes perspektiver i mange situationer i løbet af dagen.

Det kan for eksempel være den anerkendende tilgang vi har til konfliktløsning. Det er et udtryk for, at vi arbejder med det enkelte barns perspektiv, samtidig med, at vi øver os i kompromisser. Vi øver os på at lytte til de andre sammen med barnet, og hjælper børnene med at anerkende, at andre også har en mening. Vi har ikke ens baggrund og behov, så derfor er vores handlemåde rigtig vigtig, både i forholdet til børn, forældre – og i børnenes dagligdag – samt i samspillet med vores kolleger. Vi viser børnene respekt, når vi fortæller hvad vi egentlig mener. I vores børnehave, mener vi, at netop fællesskabet er en af de største gaver til dannelsesbegrebet, og det forsøger vi at vise børnene, gennem forskellige aktiviteter og ved at opsætte forskellige rammer.

Eksempel fra hverdagen

Hele stuen er i motorikrummet og holde samling. Vi skal lege troldeleg, som er en rytmikleg fra "fri for mobberi". Alle børn ligger klar på deres troldeplads. Da sangen begynder, gør alle, på nær et barn hvad sangen "siger". Drengen kigger på, og vil ikke være med. Han siger det er en dum leg. En voksen tager ham i hånden og spørger om de skal lege trolde sammen – det vil han gerne efter lidt tid. Sammen med den voksne tager han med ud på trolderejsen. Han deltager, mens han kigger meget rundt og observere hvad de andre gør. Da sangen er færdig, smiler han til den voksne og siger: "jeg kunne godt".

Retningsgivende refleksioner

Her kan vi se at den voksne, i samspil med barnet, får sat en ramme for, hvordan barnet i den givne situation, bedst bliver en del af den fælles igangsatte leg. Hans tanker og følelser bliver taget alvorligt samt han bliver set og hørt af den voksne. Den voksne viser barnet anerkendelse og møder ham på hans niveau og dermed oplever han sig set, og får selv mulighed for at vælge om han vil være sammen med den voksne. Barnet har til sidst fået troen på at han er god nok, og han mestrer noget, hvilket på længere sigt forhåbentlig giver barnet bedre selvværd.

Leg

I vores børnehave, er legen et omdrejningspunkt i børnenes hverdag, og vi mener at det er gennem legen børnene mærker sig selv og hinanden. Vi lader os inspirere af den børneinitierede leg, og understøtter børnenes ideer og virkelyst. Ved at vi er tæt på børnenes lege, har vi som professionelle voksne, samtidig mulighed for at guide og understøtte de børn, der har brug for det. Vi organiserer også voksenstyrede aktiviteter og lege. Det kan være lege som understøtter et særligt fokus, eller blot en leg som måske vil inspirere børnene til en ny retning. Det kan være lege som understøtter rytmik og bevægelse, sprog, fantasien, eller har en form for inkluderende effekt på udsatte børn i gruppen.

Vi mener, at legen er grundlaget for alt udvikling af børns potentialer. For os er legen rigtig vigtig, og derfor, når nogle børn siger til deres forældre at "vi har bare leget i dag", så har de faktisk også, ubevidst, været en del af et børnefællesskab, hvor de har øvet sociale kompetencer og legerelationer. De har haft en rolle i et fællesskab og følt sig som en del af noget. De er vigtigt at vi voksne, derfor får formidlet vores viden om børns leg til forældrene, så det også giver mening for dem.

Eksempel fra hverdagen

Børneinitieret leg

Det er formiddag i børnehaven, fire af børnehavens ældste børn leger fange leg i vores garderobe foran vores eneste indgangsdør til børnehaven. De løber rundt og prøver at fange hinanden mellem garderobepladserne. Der er højt humør, og et par forældre kommer ind ad hoveddøren til garderoben for at aflevere deres barn. Her får disse lige et par "gå lige væk" el. "flyt jer" med på vejen. Børnenes leg tager til i intensitet og de kaster sig rundt på gulvet, og kommer med meget høje skrig. Den voksne der er på stuen ved siden af garderoben, har fulgt med i børnenes leg og overhørt deres kommentarer til forældrene. Hun går nu ud i garderoben og taler med de fire børn om, at hun godt kan se det, er en rigtig god leg, og at den rigtig gerne må leges udenfor, så de børn der skal afleveres, kan afleveres stille og roligt.

Den voksne og børnene får en dialog om legen og de nu, nye rammer for den. Hun hjælper dem i tøjet, og legen fortsætter udendørs, og da det bliver frokost, spørger de en voksen om de må spise madpakker alene udenfor, da de gerne vil fortsætte legen efter madpakkerne igen. Dette får de selvfølgelig lov til.

Retningsgivende refleksioner

Her ser vi en voksen som via ord og handling viser børnene, at hun respekterer deres initiativ- leg, men også kan se, at det ikke er hensigtsmæssigt at de leger så fysisk aktiv leg i garderoben, foran hoveddøren, netop på dette tidspunkt, hvor mange skal afleveres og de derfor tit vil blive forstyrret i fangelegen. Vi ser en voksen som i samspillet med børnene giver dem andre alternativer, til at de kan fortsætte deres leg. Vi mærker også, at anerkendelsen af legen fra den voksne, er med til at styrke børnenes selvværd.

Vi ser også i eksemplet, en gruppe børn, som samarbejder gennem legen. De udvikler deres evne til at kommunikere, organisere, samarbejde og bekræfter at et fællesskab og sociale relationer er rart. Legen får anerkendelse, da den voksne giver børnene andre steds-muligheder for at fortsætte deres gode leg, samt lov til at spise "alene" på legepladsen.

Den tillid den voksne giver børnene i dette tilfælde, er noget vi mener børnene vokser af. Den voksne tror på, at børnene, som skal starte i skole til sommer, kan klare dette, og er medvirkende til, at de få mod og selvtillid. Det er dog ikke altid at de voksne i samspillet med børnene, er lige gode til at arbejde ud fra børnenes initiativer, eller supplere børnenes leg, med egne initiativer. Nogle gange sættes der ubevidst rammer eller regler som utilsigtet forandrer børnenes leg.

Eksempel fra hverdagen

Vokseninitieret leg

Det er overmiddag og alle børnene er udenfor. To voksne har aftalt at finde "hoppe Line" frem. Der er rigtig mange børn som stimler sig sammen om de to voksne, da de inviterer alle med til "Hoppe-line" aktiviteten. Alle er glade og de børn som deltager, er alle aktive på hvert deres måde og på hver deres udviklingstrin. Børnene byder ind med forskellige måde at løbe, hoppe og kravle på. De hjælper hinanden, der grines, og fællesskabet er i højsæde". De voksne har aftalt hinandens roller i selve aktiviteten på forhånd.

Retningsgivende refleksioner

Her ser vi voksne som tager initiativ til en motorisk leg udendørs, ved at finde Hoppe-line materialet frem. Voksne som skaber mulighed for at børnene kan deltage aktivt i legen på deres egne præmisser, og være med til at forme denne undervejs. Det er dog ikke altid at den vokseninitierede leg giver alle mulighed for at deltage på egne præmisser og i eget tempo. Det er heller ikke altid at den børneinitierede leg understøttes optimalt af de voksne eller at de gives den nødvendige tid eks. hvis andre faste aktiviteter skal i gang. Til gengæld oplever vi dog tit, at vokseninitierede lege, senere på dagen eller dagene efter, fører til børne-initieret lege eller fantasilege, hvor idéen til den opståede børneleg, netop har fået inspiration fra tidligere vokseninitierede lege.

Læring

For os betyder læring, at alle børn på forskellig vis og i eget tempo, løbende tilegner sig ny viden og forståelse. Børnene lærer, når noget fanger og interesserer dem her og nu. Som udgangspunkt skal børnene trives og være trygge, for at udvikles i en positiv retning.

Vi vælger at tage udgangspunkt i, hvor børnene udviklingsmæssigt befinder sig – og i det der interesserer dem. Begrebet læring indgår, som en naturlig del af vores pædagogiske arbejde med børnene. Vi tænker i formelle og uformelle læringsformer. I den formelle form er det os, som tilrettelægger formen og strukturerer aktiviteten. I den uformelle er det børnenes spontane leg, samt de her og nu-situationer, der opstår. Vi betragter begge læringsformer som lige væsentlige og lærerige for børnene. Samtidig ser vi det, som en god udviklingsmulighed, at børnene får tilgang til begge læringsformer. Vi kan også kalde den uformelle form for "den skjulte læring". Den, som ikke nødvendigvis er synlig for alle, men mindst lige så vigtig.

Læringsprocessen er en dynamisk proces, og mange aspekter spiller sammen. Der skal udforskes og udfordres, både kropslig, følelsesmæssigt, sociale og kognitive

Vi har gennem hele dagen en del rutiner og overgange, og vi ser også alle disse som potentielle læringsrum. Nogle af disse læringsrum kræver mere nærvær fra de voksne end andre. Derfor arbejder vi hele tiden på, at støtte lige præcis det enkelte barn eller gruppe i, at opleve sig selv kompetente i forhold til at mestre de læringspotentialer, som de står overfor. Nogle gange kræver det, at vi er stille på sidelinjen, andre gange skal vi gå forrest og vise vejen, inspirere og tage en form for lederskab.

Eksempel fra hverdagen

Det er formiddag, inden madpakker. Vi har gang i et massageforløb, fra "fri for mobberi", som foregår over flere uger. Hele stuen deltager, både børn og voksne. Børnene er blevet sat sammen to og to. En dreng vil ikke være med. Han siger det er dumt. Den voksne, anerkender ham i at nogle gange kan man godt synes ting er dumme, når man ikke helt ved hvad der skal foregå. Efter lidt snak, går han med til at han vil massere hans makker. Da det er byttetid, vil drengen ikke bytte. Han bliver ked af det, og siger igen det er en dum leg. Den voksne anerkender igen, at han ikke har lyst til at blive masseret. De aftaler at i dag kigger han på, og så i morgen når vi skal igen, så ved du hvad det går ud på. Da forløbet er slut, vil drengen gerne deltage gennem hele massagen.

Retningsgivende refleksion

Her skaber vi et læringsforløb med alle børnene i børnehaven. Det er læringsleg omhandlende tolerance, omsorg, respekt og mod, der er rammen omkring forløbet, disse fire begreber er også hovedordene i fri for mobberi. Læringsforløbet, er dog ikke sværere end, at de alle kan være med på eget niveau, nogle med hjælp fra de voksne. Alle voksne er aktive i forløbet på hver sin måde. De børn som har det svært, får en ekstra støtte og anerkendelse, som f.eks. i dette eksempel. Nogle gange kommer vi til at skabe for simple læringsforløb, andre gange kommer vi til at skabe for komplekse læringsforløb. Det er en løbende proces for os voksne at kunne tilpasse aktiviteter så vi rammer børnenes nærmeste udviklingszone. Dette ser også i eksemplet med drengen, da den voksne giver ham plads til at kigge på, og være i det, på den måde han mestrer.

Børnefællesskaber

Vores børnehave, er for os, i sig selv et stort børnefællesskab. Alle vores børn, nye som gamle, 3-6-årige, kan ikke undgå at møde hinanden og lege på tværs og med hinanden hele dagen. I hverdagen ser vi mange forskellige børnefællesskaber, nogle med få deltagere, andre med mange, og det grundlæggende er, at al leg, dannelse og læring, sker i disse fællesskaber.

Nogle børnefællesskaber er initieret af de voksne, som sætter en ramme, andre er børneinitieret, og er tilfældigt opstået. Børnefællesskaber skal være frugtbare for det enkelte barns udviklingsmuligheder, og derfor er det vigtigt, at vi i børnehaven er nærværende, så vi kan understøtte gode fællesskaber. Vi arbejder hele tiden på, at støtte børnene i, at vise dem hvem de er, både som det enkelte individ, men også som en del af et fællesskab.

Eksempel fra hverdagen

Seks børn i forskellige alderstrin er med til en motorikleg, i motorikrummet. En voksen har lavet en bane af forskellige puder, som de alle skal igennem. Efter noget tid bliver børnene enige om, at gulvet er fyldt med farlige krokodille og andre dyr. En pige siger: "hvis man bliver spist af krokodillerne, kan man kun blive reddet igen hvis man bare kommer ned i den ene ende af banen, og bliver befriet. En dreng siger: "Der er også lavamonsstre på den gule pude". Dette bliver accepteret af de andre børn. Dagen efter kommer tre af børnene hen til den voksne, som var med i legen dagen før, og beder om en bane igen, så de kan lege samme leg igen. Dette får de lov til.

Retningsgivende refleksion

Dette eksempel viser, at den voksne kan gøre en stor forskel i forhold til hele tiden at være bevidst om at understøtte børnefællesskabet og gribe børnenes initiativer. Gennem legen kommunikerer børnene med hinanden på hvert deres udviklingsstrin. Her ser vi, at børnene i fællesskab skaber nye lege ud fra den ramme, som den voksne havde sat. Vi ser også en voksen, der lader børnenes idéer udfolde sig. Dette giver børnene mulighed for at danne nye venskaber, da de nu har et fælles tredje. I denne leg bliver grundmotorikken og labyrintsansen sat i spil. Børnenes initiativ og deres aktive deltagelse er her med til at skabe et rum med muligheder for at prøve forskellige læring.

Fællesskabsfølelsen er vigtig at fremhæve, og det er vores opgave at understøtte børnene i at opleve styrken ved denne følelse. Vi tror på, at det er i børnefællesskabet man møder nye venner, det er her man prøver nye roller af, det er her man griner, græder og giver omsorg til andre, og det er her man mærker og bliver sig selv.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Hos os har vi for øje, at tilrettelægge et stimulerende læringsmiljø, da legen er en grundlæggende aktivitet for børn i 0-6 års- alderen. Børn vælger at lege af lyst og fordi det er sjovt, og ikke fordi legen kan udvikle sociale færdigheder – det er sidegevinsten ved legen.

Et børnefællesskab, hvor hvert enkelt barn skal føle sig, som en del af et fællesskab. Her skaber vi med udgangspunkt i børnemiljøvurdering, mulighed for fysiske legerum, der optager børnene.

I legen opøves fx viljen til at eksperimentere og få styrket sin nysgerrighed, lysten til at vælge og tage initiativ og opnå mulighed for at se sagen fra en andens perspektiv.

Vi sikre os at hvert barn bliver set og hørt af en voksen hver dag. Når barnet kommer i børnehaven, hilser vi og tager imod barnet. Nogle børn går selv i gang med at lege, andre skal lige sunde sig i sofaen eller sidde ved en voksen, inden de vil deltage i leg eller aktivitet. Hver morgen bliver børnene tilbudt morgenmad, og her ses en læringsproces i dannelse, omkring morgenbordet. For eksempel at række ting til hinanden, spørge om hjælp, dække bord men også at rydde op. Der foregår en dialog, og mange af vores børn har lyst til at fortælle en masse hjemme fra, enten oplevelser eller drømme de har haft. Dette giver anledning til en udviklende dialog, hvilket også gør sig gældende ved vores frokostborde, hvor vi sidder i små grupper med en voksen til cirka seks børn.

Vores faste rutiner med til både at gøre dagen overskuelig, og genkendelig for børnene. Vi er positioneret, så der, f.eks. er tid til, at alle får vasket hænder, i nærhed af en voksen. Det samme gør sig gældende i garderoben, her kan skabes læringsrum med fx sprog og selvhjulpethed for øje, da vi hele tiden sætter ord på det vi og børnene gør. Det kan også være, at der i en periode, afsættes ekstra tid til de yngste i netop garderoben, så de kan øve sig på at mestre alt det

svære med tøj og sko. Et helt oplagt tidspunkt for en til en kontakt, er naturligvis også, når vi skifter de børn som bruger ble. Her er der rig mulighed for øjenkontakt, dialog og relation.

De pædagogiske læringsmiljøers indhold, rammer og behov vil altid afspejles af den børnegruppe som børnehaven netop består af. Grupperne er over tid dynamiske, og det er vigtigt, at vi hele tiden har en fornemmelse af gruppens dynamik, så de kan understøtte gode læringsmiljøer. Hvis en børnegruppe f.eks. efter sommerferien består af mange små børn, er det vigtigt at være særlig opmærksom på lige præcis denne gruppes nærmeste udviklingszone. Det kan være i forhold til relationer, venskaber, sprog eller selvhjulpethed.

Vi har indrettet vores stuer med forskellige legezoner, som til gode ser både forskellige interesser og alder. Det er miljøer der tydeligt viser hvad man kan lege her. Vores legezoner er ikke stationære, da børnegruppen interessefelt hele tiden ændres. Her er det vores opgave at støtte op om ændringer af legezonen f.eks. fra Lego til huleleg.

Vi er bevidste om at læringsmiljøer skal forstås som det der foregår rundt om barnet, i legen og i samspil med andre. Et læringsmiljø skal ikke ses som et bestemt rum, men ses som noget barnet er i, og skal kunne være en del af, i løbet af dagen i børnehaven. Når vi vælger at se læringsmiljøer på denne måde, giver det også et tydeligt billede af, hvor afgørende en rolle vi har, i forhold til hvordan barnet oplever læringsmiljøet og hvilke muligheder det har for deltagelse.

Vi har tilrettelagt aktiviteter, der både er aldersopdelt, men også aldersintegreret. f.eks. sansemotoriskforløb, sprogforløb eller en koloni, som er planlagt med primært udgangspunkt i fællesskabet. Det betyder at børnene har mulighed for at spejle sig både i de børn de er på alder med, men også i de større børn. Vi har som udgangspunkt fælles samling hver mandag og fredag, hvor alle aldre er repræsenteret, og hvor resten af ugens dage er delt ind i aldersopdelte grupper. Vi ønsker at præsentere børnene, i det omfang det lader sig gøre, for så mange forskellige muligheder for læring, gennem hele dagen.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

I vores børnehave har vi altid haft et godt og trykt forældresamarbejde. Trivsel og læring har stor betydning, både for barnet, forældrene og for os. Samarbejdet er nøglen til at forstå barnet bedst, og det giver os muligheden for at se på barnet fra flere perspektiver. Under barnets indkøring i børnehaven, er vi optaget af at lære forældrene rigtig godt at kende, og få et kendskab til hele barnets familie. Vi ser ofte, at barnet finder tryghed i, at vi, og deres forældre har en god kontakt. Vi afsætter vi hvert år tid til forældresamtaler om hvert enkelt barn.

Det første møde vi etablerer, er overleveringssamtalerne. Første overlevering er med forældrene og barnet. Vi og forældrene mødes i børnehaven, hvor der forventningsafstemmes og vi iagttager forældrene og barnet i samspil med hinanden, i deres nye omgivelser. Efterfølgende bliver et overleveringsmøde med dagplejer, vuggestue- eller

børnehavepersonale etableret. Dette kan foregå i vores børnehave, hos dagplejeren eller tidligere daginstitution. Vi har derigennem fået et fundament, omkring både familien, barnet og deres fælles ressourcer.

3 måneder efter barnets opstart i børnehaven, indkalder vi til en samtale med forældrene. På dette møde udveksler vi pædagoger og forældrene erfaringer med barnet. Her vurderer vi, sammen med forældrene, barnets trivsel og udvikling, og sætter måske fokus på nogle særlige områder, som kræver en ekstra indsats, enten ved os eller hjemme. Gennem dialog skabes der et fælles fokus, som skal komme barnet til gode. Ved denne samtale får forældre, inden samtalen, udleveret et skema, lignende vækstmodellen, de skal forberede sig med. Dette, sammen med sprogvurderingen vil primært danne ramme for samtalen.

Vi er bevidste om, at vi oplever barnet i to forskellige miljøer, og vi er altid åbne for at lytte til fortællinger om barnet, set fra hjemmets perspektiv.

Vi har naturligvis en daglig dialog med forældrene i forbindelse med aflevering og afhentning. Vi siger altid goddag og farvel i øjenhøjde til barnet. Både vi og forældre er bevidste om, at dette er en vigtig del for os, da det også er en måde at bibeholde den gode kontakt og relation til barnet. Vi kommunikerer bredt til forældrene via vores lukkede forældregruppe på Facebook, hvor vi lægger billeder og tekst ud, som viser, hvad vi har været optaget af. Vi ringer sammen med forældrene, hvis der er noget, vi skal have opklaret her og nu. Ydermere har forældrene efter behov, mulighed for at få en ekstra lille samtale med en af pædagogerne, udover de ellers planlagte forældre samtaler som ligger fast hvert år. Denne ekstra samtale har vi valgt at kalde "*Har vi talt om dit barn i dag*". Denne mulighed, skal ses som en forbyggende indsats, hvis nogle af vores forældre går med et eller andet de synes er lidt svært, så tager vi det i opløbet inden det måske bliver sværere for dem. Dette mødeskema hænger tilgængeligt i garderoben. Det er dog også altid muligt at få en længere dialog, hvis forældrene har behov for dette.

Vi inddrager andre fagpersoner i forældresamarbejdet, hvis dette er nødvendigt. Det kan være talepædagoger, fysioterapeuter, ressourcepædagoger eller psykologer. Vi understøtter det uformelle forældresamarbejde gennem vores mange traditioner i børnehaven. Fx til forældre kaffe som afholdes ca. 4 gange om året. Her er der mulighed for at have en uformel samtale mellem os voksne og vores forældre.

Derudover har vi vores årlige julefest, hvor vi bruger dette arrangement til at være sammen med familierne i en mere afslappet og festlig atmosfære. Vi har rigtig mange traditioner i vores børnehave. Vi afholder bl.a. fødselsdage for hvert enkelt barn, påskefrokost, fastelavn, julefest, bedsteforældredag, blomsterdag samt besøg i den nærliggende kirke til jul. Vi har derudover også hvert år en koloni ude af huset med to overnatninger. Vi har fire årlige forældre arbejdsdage, som bestyrelsen arrangerer og afvikler.

Børn i udsatte positioner

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Vi er bevidste om, at børn kan være i udsatte positioner af mange forskellige årsager. Nogle årsager kan være af permanent karakter, f.eks. mindre fysisk- eller psykisk funktionsnedsættelse. Andre årsager kan knyttes til nogle specielle her og nu forhold, som fx en sorg over et dødsfald eller en skilsmisse i familien. Man kan være udsat, hvis man er ny i

gruppen, eller hvis man føler sig ensom. Der kan være mange årsager, på mange forskellige niveauer og mange forskellige karakterer. Når vi får indskrevet børn i vores børnehave, som enten er udsatte eller er sårbare, er det alt afgørende at samarbejdet med familien bliver så tæt så muligt, så hurtigt så muligt. Det er vigtigt at barnet oplever at familien og vi, har en god og respektfuld kommunikation. Der skal være en rød tråd, mellem barnets hjem og børnehaven, som alle skal kunne følge og forstå.

Vi mener, at vi som mennesker er dybt afhængige af at indgå i meningsfulde relationer. Derfor er det vigtigt at vi som voksne er forudsigelige, har omsorg og tydelighed.

I vores børnehave er det vigtigt for os, at også børn i udsatte positioner skal opleve trivsel, udvikling, læring og danselse. Vores grundlæggende holdning er, at børn gør det bedste de kan, under de forudsætninger de er lever i. Alle børn vil gerne være en del af fællesskabet. Vi er opmærksomme på at nogle børn kan have svært ved at knække de sociale koder, og det skal vi hjælpe dem med.

Det betyder at det er vores opgave at sikre, at vores krav til barnet matcher barnets formåen. Vi arbejder ud fra den tanke, at et godt personligt og fagligt kendskab til de enkelte børn og deres sårbarheder, giver en optimal mulighed for at inkludere dem, i vores pædagogiske læringsmiljøer. Det kan være, at et barn kræver en særlig forberedelse på, hvad der kommer til at ske, eller at et barn som i sanseforløbet har ekstra behov for en voksen tæt på. Det kan også være at det nye barn på stuen skal støttes i sine legerelationer i form af en særlig aftale om leg i fx drømmerummet med et andet barn. Vi arbejder altid på at finde løsninger i fællesskabet, men er også bevidste om, at nogle børn er så udsatte, at vi skal finde en hel særlig løsning kun for dem.

Vi har mulighed for at have en dialog med vores tværfaglige samarbejdspartnere bl.a. på et forpostmøde. Her sidder en børnepsykolog, en socialrådgiver, en tale-pædagog, en fysioterapeut, sundhedsplejerske.

Et sådant møde, gør os i stand til at få flere perspektiver på, hvordan vi bedst muligt hjælper barnet. Her kan også forældrene deltage.

I hverdagen er vores nærmeste tværfaglige samarbejdspartnere bl.a. ressourcepædagoger, talepædagoger og børnepsykologer fra Assens kommune. Disse kommer dog ikke ind i billedet uden forældrenes accept og med en klar aftale om møder, Vi udarbejder en handleplan der indeholder familien og vores fælles retning for at understøtte barnets udvikling. En handleplan er en individuel plan for det enkelte barn. Her beskrives bl.a. hvilke aktiviteter der skal understøtte barnet fremadrettet. Det kan være, at barnet har svært ved at koncentrere sig. Vi kan f.eks. kigge på hvilke børn fra børnegruppen som barnet kunne have glæde af at være sammen med og støtte barnet i de forskellige rutiner i hverdagen. En sådan handleplan bliver hos os gennemgået og revideret ca. hver tredje måned.

Vi anvender TRAS (Tidlig registrering af sprogudvikling) og TRASMO (tidlig registrering af sansemotoriske færdigheder hos børn) efter behov.

Sammenhæng til børnehaveklassen

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

Det sidste år i børnehaven har mange af vores ældste børn ofte en naturlig nysgerrighed på tal, bogstaver, former og symboler. Vi møder dem i deres udviklingszone, opmuntrer og introducerer dem for nyt. De ældste børn får mulighed for

fordybelse og koncentration. En yderst vigtig forudsætning før skolestart er, at kunne begå sig blandt andre, samt at have forståelse for sammenhænge, social kompetence, være selvhjulpne og have omverdensforståelse.

I vores hverdag, med mange pædagogiske læringsrum benyttes ofte betegnelsen blå-gruppe som er vores ældste-gruppe. De er påbegyndt en overgang, og vi øver børnenes evne til at se sig selv i dette nye billede. Det kan være at ældste-børnene hjælper de yngste i garderoben, eller at nogle ældste-børn får lov til at lege alene i pudrummet. Det kan også være at ældste-gruppen tager på en tur til vandet.

Det sidste halve år i børnehaven, mener vi godt må være noget særligt. Blå gruppe, skal både have noget mere ansvar, så derfor er det blandt andet dem, som står for påske- og julearrangement, hvor de har ansvaret for fx pynt til begivenheden, skrive bordkort m.m. Det er også dem der går Lucia til jul. Vi mener de skal have flere privilegier, alt efter gruppens sammensætning og evner.

Vi tager hvert år, på en 3-dages koloni i maj. Vi har bevidst valgt at alle kommende skolebørn ikke skal sove i sovesale, som de andre børnehavebørn, men har deres eget villatelt. Denne struktur er med til at skabe særlige relationer til deres, måske kommende skole- og klassekammerater. I vores børnehave, vælger kommende skolebørns forældre, primært mellem Orte og Årup Skolen. Vi har derfor ikke et fast samarbejde med en bestemt skole, men ser fra år til år hvor de forskellige børn skal hen. Ud fra dette laves der aftaler med de aktuelle skoler, om et besøg i på skolen. Omkring april/ Maj måned, bliver besøgende på primært Årupskolens område intensiveret med ca. 2 besøg om ugen. Inden forældrene vælger skole, laver vi på de kommende skolebørn, en SPU, (skoleparathedundersøgelse), som drøftes og danner ramme for deres sidste forældresamtale i børnehave regi.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Når man som vi, er beliggende i Årup midtby, er der kort afstand til stort set alt hvad byen tilbyder. Vi benytter os derfor også ofte af bl.a. af biblioteket, legepladser, grønne områder, skov, samt de institutioner og organisationer som vi har en relation til og samarbejder med.

Vi benytter os af bibliotekets kulturtilbud, med mulighed for to gange årligt at komme i biografen. Vi bruger også biblioteket som et pædagogisk læringsmiljø i forbindelse med højtlesning og sprogstimulering. Vi går ofte derover i små grupper, som enten har samme udfordringer, alder eller interesse, og udnytter dette, til at skabe fællesskaber.

Vi tager ofte børn med ud og handle. Dette gør vi for at skabe nye sprogmiljøer, men samtidig også øver dem i en form for dannelse. Vi deltager i arrangementer som bliver udbudt af de forskellige andre institutioner her i byen. Dette kan blandt andet være skoleteater, køer på græs osv.

Kirken, som er vores nærmeste nabo, besøger vi til jul, hvor vi hører og ser juleevangeliet, fremført af de kommende konfirmander. Vores besøg i kirken, er med til at skabe et sammenhold, fællesskab, og kulturel forståelse.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

"Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

I arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø, tager vi udgangspunkt i børnegruppens sammensætning. Når at vi er opmærksomme på de forskellige børnegrupper, kan vi tilpasse børnemiljøet derefter. Det kan omhandle hvilket legetøj vi stiller til rådighed, eller hvor stor en grad af frihed vi accepterer.

Med udgangspunkt i tidligere børnemiljøvurderinger, har vi hørt på børnenes meninger og taget højde for det i vores indretning af vores lege- og læringsrum. Det æstetiske børnemiljø, kan ses ud fra et børneperspektiv, i det børnenes kreationer kommer til udtryk på både vægge og i vinduer.

Vi arbejder generelt med mindre grupper, og vi oplever, at det gavner mange ting. Mindre grupper, mener vi giver mindre støj, samt bedre mulighed for fordybelse, og vi oplever, at børnene ofte er mere deltagende, end når de er i den store fællesgruppe.

Vi er lydhøre overfor børnenes ideer og ønsker, og vi handler, i det omfang det er muligt, på deres ønsker og input. Det kan fx være et ønske om nyt legetøj, eller deres frustrationer over for meget larm.

Fra morgenstunden skaber vi ro for børnene, hvilket giver mulighed for fordybelse. Vi er bevidste om, at åbne nye rum for børnene i takt med flere børn og flere voksne kommer i børnehaven. Dette giver mere overskud for de voksne at kunne tage imod børnene.

Det fysiske læringsmiljø er tænkt ind, både indendørs og uden for, på vores legeplads. Vi prøver bevidst at skabe lege-kroge, hvor børnene kan fordybe sig i egen leg eller sammen med andre. Den voksne indgår efter behov i legene, det afhænger af legen og om det er en voksen eller børneinitieret leg. Vi er bevidste om at skabe læringsrum hvor aktiviteter er afstemt og tager hensyn til både de forskellige børns interesser, alder og modenhed.

Læringsmiljøet kan også foregå i garderoben, hvor barnet opmuntres til at kunne mestre selv at tage tøj af og på. Barnet hænger sit tøj på plads i garderoben og finder selv skiftetøj i deres kasser.

Vi har indrettet vores legeplads med forskellige områder, hvor der både er mulighed for stille og vild leg, uden at ramle sammen. Dette ser vi giver mindre konflikter og hjælper børnene med at fastholde f.eks en leg. De anvender aktivt legepladsens zoner.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Vi mener, at børn opnår den bedste alsidige personlige udvikling i trygge rammer, som over tid indbyder barnet til at se verden fra forskellige positioner. Børnene, hos os, skal opleve sig som en del af et stort fællesskab, men også som en del af et mindre fællesskab. Barnet skal opleve at kunne mærke sig selv og sine følelser i begge fællesskaber.

Vi organiserer børnene i mindre grupper. Det kan være aldersopdelte, eller på tværs af alder. Det kan være drenge eller pige grupper eller blandede grupper. Vi oplever, at børnene viser mere gåpåmod når de er i mindre grupper. De viser engagement og aktiv deltagelse i legen, og som vi skrev i det pædagogiske grundlag, oplever vi legen, som barnets måde at bearbejde verden på. Vi mener, at det blandt andet, er igennem legen børnene udvikler de kompetencer, som på sigt er med til at gøre dem til sociale, empatiske, og hele mennesker.

Vi er overbeviste om, at den børneinitierede leg, er med til at bearbejde børnenes her og nu oplevelse af den verden de både ser, føler, og identificere sig med. Vi værner derfor meget om netop denne form for leg. Det kan være fx rollelege eller en fantasileg i sandkassen.

Vi arbejder i andre situationer også mere rammestyret. Det kan være i vores fordybelsesuger, en emneuge eller en voksenstyret fælles leg, fodbold, -"alle mine kyllinger", eller måske et projekt om natur, udeliv eller science forløb. Disse lege ser vi tit rummer det store fællesskab, og kommer til at virke som inspirator i de små og mere børne styrede fællesskaber.

Når vi har børnene i vores varetægt i mange timer hver dag, er det vigtigste udgangspunkt for os, i forhold til den alsidige personlige udvikling, at vores børn oplever at få den omsorg de grundlæggende har brug for. Vi arbejder på, at alle børn oplever det nærvær og får den omsorg, som gør den videre udvikling mulig. Vi ændrer praksis alt efter hvilken børnegruppe vi har, så alle bliver en naturlig del af fællesskabet. Alle børn skal inkluderes og føle sig, som en betydningsfuld del af vores fællesskab. Børnenes følelser skal anerkendes, både når de er sure, kede af det eller glade.

Vi er bevidste om, at selv små ord, som: "tak" og "jeg vidste du kunne", eller "hvor er det dejligt at se dig i dag", har betydning for børnenes opfattelse af selvværd. Vi opmuntrer børn, der ikke er vant med vedholdenhed i fx aldersvarende aktiviteter, for at de i trygge rammer, og med tydelige voksne, oplever "Jeg kan godt", eller "Jeg øver mig". Det er med til at udvikle og give dem gåpåmod. Børnene i vores børnehave skal opleve at få følelsesmæssige erfaringer både gode og svære. De skal finde det naturligt at kontakte os voksne, der har ansvar og skal drage omsorg for dem. Det enkelte barn skal anerkendes som sin person og ikke alene for sin præstation.

Social udvikling

"Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Vi tror på, at det er i relationen til andre, at vi mennesker udvikler og forstår os selv, samtidig med at vi mærker styrken og glæden ved fællesskabet.

Vi arbejder med mange gruppekonstellationer, men har erfaring med, at børnenes sociale udvikling, bedst spirer i de små grupper. Når børnene er i de små grupper med en nærværende voksen, har den voksne, samtidig også bedre mulighed for at understøtte læringsmiljøet i sådan en grad, at det gør, at børnene lærer at mærke sig selv, øver evnen til at føle empati og øve sig på den gode dialog.

Alle børn øver sig. Vi oplever, at vi især over for de yngre børnehavebørn, skal være mere guidende, og spejle dem, samt sætte ord på vores handlinger, så vi hjælper dem med at forstå den kontekst de netop befinder sig i. De yngste skal have mulighed for at spejle sig i de ældre børnehavebørn, hvilket de oplever dagligt gennem hele dagen.

Når man får lov til at øve sin medindflydelse og deltagelse i de små grupper, oplever vi også, at børnene har mere mod på at prøve denne ny kunnen af, i det store fællesskab.

Særligt børn i udsatte positioner, kan have svært ved at knække koden til fællesskabet og den sociale udvikling. Her er vi særligt forpligtet til at hjælpe barnet med at inkludere dem i fællesskabet. Igen er det os, der er den nærværende og trygge voksen, som her kan være nøglen til fællesskabet. Vi hjælper de andre børn til at rumme det udsatte barn der måtte være i børnehaven. Vi hjælper det udsatte barn til at holde udfordringerne ud. Gennem anerkendelse og guidning vil barnet i den udsatte position få mulighed for at udvikle sig socialt.

Når man går i børnehave hos os, vil man hver dag skulle arbejde med social udvikling. Der er mange ting, som vi mere eller mindre ubevidst gør, og som kan have indflydelse på den sociale udvikling. Børnene løser konflikter, står i kø, forhandler i deres lege, har medbestemmelse, oplever venskaber, får omsorg af voksne og de andre børn, de griner, og de græder. Vores anerkendende pædagogik, arbejder for, at børnene skal kunne mærke sig selv, men i særdeles også for, at de gennem deres sociale udvikling, lære at se fællesskabet som en bærende følelse i en stor og foranderlig verden, på både godt og ondt.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemødder for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Vi mener at, et barn gennem sin sprogtilegnelse får mulighed for at forstå sig selv og den omgivne verden bedre. Et gennemgående træk i vores pædagogiske organisering er, at vi ofte er opdelt i mindre grupper, hvilket vi mener, understøtter pædagogernes mulighed for at støtte og hjælpe børnene med kommunikation og sprog. Dette kan være gennem dialogisk læsning, konfliktløsning, sang og rytmik, samtaler og fjollerier. De små grupper giver børnene mod til at turde udtrykke sig i et fællesskab, det giver mod på dialogen og mulighed for at definere sig selv i forhold til de andre. Der kan være sproglige rollemodeller som går forrest, og inspirere de andre børns sprog.

Vi øver sproget gennem hverdagens mange begivenheder. Nogle af læringsmiljøerne opstår gennem børnenes leg, andre gennem voksenstyrede aktiviteter eller i hverdagens overgange og rutiner.

Når vi er tæt på legen og børnenes dialog, kan vi gå ind og understøtte det enkelte barns udtryk og hjælpe dem til at blive forstået og forstå legens kontekst.

Vi er bevidste om, at børnene skal opleve sig forstået, det gælder også de børn som har et mindre udviklet sprog. De må ikke føle sig forkerte eller ekskluderet, blot fordi de ikke kan udtrykke sig verbalt. Vi retter derfor ikke børnene, da vi mener det der tæller, er at barnet kommer igennem med det, som det ønsker at formidle. Vi gentager altid efterfølgende barnets sætning korrekt. På den måde giver vi barnet en meningsfuld kommunikation, og derfor de bedst mulige forudsætninger for at lære sproget. Vi er tydelige både verbalt og nonverbalt. Vi har nogle gange børn der har brug for tydeligere kommunikation og struktur. Her bringer vi piktogrammer i spil, for at skabe tydelighed.

Vi oplever, at vores anerkendende tilgang til børnene, hjælper dem til at tro på sig selv, og giver dem mod til at forsøge at udtrykke sig, på hvert deres udviklingsstrin. Vi arbejder med at spejle det nonverbale sprog, og hjælper børnene med at sætte ord på det de udtrykker med øjne, smil eller gråd. Vi synger f.eks. sange hver dag i børnehaven. Det kan være sange om venner, om biler, om julen osv. Vi har duge, med forskellige billeder, som understøtter bl.a. Kommunikation og sproget.

Sproget er en af billetterne ind i fællesskabet, og i rigtig mange af vores børnefællesskaber er sproget omdrejningspunktet. Sproget udtrykker fantasien og retningen i legen, og vi kan se sproget bearbejder relationerne og forhandlingerne, i mange situationer i løbet af dagen. I mange af børnenes interaktioner med hinanden bruges sproget, hvilket medvirker til at udvikle en større forståelse af dem selv, men også de andre børns ageren. Vi inspirerer vores forældre, både gennem dialog, og billeder, til at der også hjemme er opmærksom på barnets sproglige udvikling. Vi har en mindre sproggruppe, hvor en sprogansvarlig arbejder intensiveret med sproget. Arbejdet med sproget både i den særlige indsats, men også i den almene vægter vi højt. Sprogarbejdet, dets udførelse, samt materialer er i samarbejde med Assens kommunes talepædagoger, blevet drøftet og godkendt.

Alle børn bliver løbende sprogtestet med materialet fra Rambøll "hjernen og hjertet".

Krop, sanser og bevægelse

"Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relations dannelse udgår fra kroppen".

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstematet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Vi er af den overbevisning, at kroppen og sanserne står i første række når det handler om at erfare den verden vi lever i. Nogle af vores børns sanser reagerer voldsomt på de oplevelser der opleves i børnehaven, andre børn virker til at være mere robuste. Fælles er det, at kroppen reagerer og fortæller barnet noget om dem selv.

Børn reagerer forskelligt, og vi forsøger gennem en anerkendende tilgang, at udfordre barnets krop, sanser og bevægelse ud fra tanken om Vygotskys nærmeste udviklingszone.

Når vi laver fælles bevægelseslege, forsøger vi at rumme børnenes forskelligheder. Nogle børn drøner ud over stepperne, andre har brug for en hånd, en tryk relation, for at turde gå med. Vi bruger bevægelseslege og bevægelse generelt til at danne positive erfaringer med fællesskabet.

Vi forsøger at etablere læringsmiljøer der understøtter fornemmelser for ro, høj puls, finmotorik, grovmotorik, vildskab og flow gennem hele dagen. Mange af disse miljøer opstår af sig selv gennem børneinitieret leg, andre gennem voksenkoordinerede aktiviteter og rammesætninger.

Børn oplever, krop, sanser og bevægelse gennem deres leg. Vi ser børn lege i sandkassen, hvor der arbejdes med at grave huller, formes fine kager, vi ser en fangeleg med høj puls og et perlebord med dyb koncentration. Børnene er med til at skære frugt i vores køkken hver dag. Vi hjælper børnene med at gøre dem opmærksomme på, hvad der sker med kroppen, når man f.eks. er forpustet, eller når den slapper af til vores daglige "siesta" stund, mærker hvordan hjertet banker, eller at ro i kroppen kan være rart.

Vi arbejder med de små grupper, som kan opdeles på kryds og tværs. Nogle gange er det de mellemste, som øver yoga, andre gange de yngste der danser til "fri for mobberi- sangene" eller andre musiklege. Vi bruger kontinuerligt massagehistorier, for at skærpe børnenes taktile sanser. Vi lægger vægt på det motoriske i vores børnefællesskaber i børnehaven, så vi er opmærksomme på, at børnene bruger deres sanser. Vi har derudover en ugentlig dag hvor, der tilbydes motorisk opmærksomhed til de børn, som i samarbejde med fysioterapeuterne, vurderes til at have brug for lidt ekstra fokus. Her er nøje planlagt lege og øvelser, som skærper børnenes sanser, og styrker deres motorik. Her inddrages forskellige børn, så nogle kan gå forrest, når noget synes svært for andre.

Vi bruger årstiderne til at erfare forandringerne i vores lille verden. Vi kælder om vinteren og leger med vand om sommeren. Mærker og snakker om, regn og blæst, kulde og varme, Når børn gennem bevægelse og leg møder hinanden og glæde opstår, mener vi, at det er en positiv indgang til nye venskaber og relationer.

Vores legeplads er indrettet på en sådan måde, at kroppens forskellige sanser og muskler udfordres på forskellige niveauer og forskellige tempo.

Natur, udeliv og science

"Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Natur, udeliv og science, er en helt naturlig del af hverdagen i vores børnehave. Vi møder naturen og udelivet først og fremmest på vores egen legeplads og byens naturområder, samt når vi er på den årlige koloni tæt ved vandet.

Vi oplever, at naturen og udelivet ofte er en ny verden for det nye barn i institutionen, men ser også, at de hurtigt tilegner sig kompetence som gør, at de bruger denne verden som en ny inspirationskilde.

Vi har indrettet legepladsen med en lille køkkenhave, hvor børnene har været med til at først at forspire fx ærter, og dermed får de ejerskab, og deltager i hele processen. Når ærterne er modne, må de plukke alle dem de vil. Vi får en snak om hvorfor vi fx skal vente med at spise jordbærrene til de er røde. Børnene må altid plukke bær fra vores buske, og bærbuer. Nogle børn har mod på at plukke bærrerne mellem de stikkende grene, hvor andre ser nysgerrigt til. Vi er bevidste om at højne de modige børn i naturen, så de er med til at guide de usikre børn i den rigtige retning i naturen. I foråret planter vi blomster, som børnene selv har valgt, og dermed giver vi mere liv til insekter, som giver anledning til forskellige inspirerende snakke med børnene.

Vores insekthoteller og brændestak giver og liv til insekter. Vi laver fordybelsesforløb med insekter, men griber også børnenes initiativer, hvis de har fundet et fint insekt.

Naturen tilbyder mange forskellige læringsmiljøer. Vi er bevidste omkring at det kan være helt overvældende for børnenes sanser, når man følger naturens gang på tæt hold. Det giver også mulighed for fordybelse, når vi iagttager sneglene i skoven, eller er på jagt efter kastanjer i skovbunden eller grankogler fra de kæmpestore grantræer på kirkegården.

Der hviler en særlig opgave for os voksne i forhold til at åbne børnenes øjne for denne nye verden. For mange af vores børn bliver udelivet blot endnu en ubevidst arena, som sætter rammen om leg, dannelse og børnefællesskaberne. Vi sætter en ramme for de oplevelser og mulige læringsmiljøer, som børnene kan møde. Inden for denne ramme folder hverdagens pædagogik sig ud, og understøtter det pædagogiske grundlag.

Naturens mange luner, sætter gang i rigtig mange refleksioner hos både voksne og børn. Nysgerrigheden gør, at vi alle undersøger vores omkringliggende "verden", og gennem disse undersøgelser begriber vi vores omgivelser på ny. Vi

undersøger vandet i vandpytterne på legepladsen, som både kan fryse til is på frostklare dage, og tø igen, når temperaturen stiger i varmegrader. Vi finder orme og ser, og snakker om, hvad de mon spiser og undersøger på iPad en eller på biblioteket, hvor mange forskellige snegle, der f.eks. findes i Danmark eller måske hele verden. Vi leger i regnvejret, og søger skygge, når solen skinner.

Vi elsker skoven og åen, og sammen med børnene taler vi bl.a. om, hvordan vi passer på naturen. Vi oplever årstidernes skift, og snakker med børnene om hvad de forskellige årstider betyder for f.eks. os i børnehaven, mennesker i andre lande, bondemanden eller for dyrene.

Vi præsenterer hver uge børnene for nye scienceforløb, som kan fx omhandle luft, vand, varme, farver og en masse andet. Vi fanger børnene på deres niveau og inddrager dem så meget som muligt i processen. Fx hvad sker der når vi stiller os på en ballon? Hvad nu hvis der er mange balloner, og hvor mange børn kan egentlig stå på en posefuld ballon? Vi er bevidste omkring at visualisere forsøgene, børnene er aktive medspiller i vores igangsatte aktivitet. Vi griber børnenes initiativer. Så når vi fx skal se hvad der sker når vi putter salt i vandet med æg, og børnene spørger hvad der sker hvis vi gør det med en tomat, så griber vi den, og barnet kan putte sin tomat fra madpakken i, og sammen observere vi hvad der sker.

Vi præsenterer løbene børnene for matematisk opmærksomhed. Det kan være banko med kastanjer, snakker om former, mønstre, plukker ærter i køkkenhaven eller når vi synger om farverne.

Kultur, æstetik og fællesskab

"Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Kultur erfares og opleves i mange forskellige former i vores børnehave, og vi tror på, at vores opmærksomhed på forskellige læringsmiljøer danner grundlag for denne forskellighed i kulturoplevelser.

Når børn bearbejder og fortolker deres hverdag, så oplever vi, at de er i gang med en kulturel skabelse og fortælling. Når børnene i sandkassen leger "den store bagedyst", og pynter deres sandkager med hvad de nu finder, og servere

kager for os, så ser vi børn der gennem kulturelle udtryksformer er kunstnerisk skabende. Fantasien hjælper børnene til at lege. Gennem legen oplever vi, at børnene udtrykker sig kulturelt.

Børnene hos os, kan ikke undgå, dagligt at blive påvirket af den pædagogiske ramme i børnehaven. Der synges f.eks. sange, som giver et fællesskab, og forståelse for vores danske sangskat. Eller vi har fordybelses uger omkring lande, andres og egen kultur.

Vi vægter også, at børnene har adgang til forskellige materialer, så de ikke begrænses i deres udtryksmuligheder. Der ligger, papir og farver fremme, og har de brug for andet, f.eks. lim eller sakse, oplever børnene, at vi støtter deres skabende proces, og hjælper dem med dette.

Vi understøtter bl.a. også børnenes brug af naturens materialer som rekvisitter i deres lege. Igen er fantasien den bærende skabende kraft, og gennem denne, kan pinde både blive til sværd, Ninjago figurer, tryllestave, eller noget helt andet. Her har naturvejlederen i Assens kommune, som har været en fast gæst i perioder, været utrolig berigende, for både os voksne, og børnene, netop i at få oplevelsen og inspirationen til at sammenkoble naturen, sammen med fantasien.

Når den børneinitierede leg understøttes og anerkendes, oplever børnene sig som kompetente skabende og udtryksfulde mennesker.

Vi har en lang række af traditioner i børnehaven, som går fra kulturelle højtider, forældrearrangementer og tilbagevendende børnehavearrangementer. Vi oplever disse traditioner er givende i forhold til fællesskabet.

Vi mødes omkring traditionen, og får en fælles forståelse og oplevelse af denne. Det kan være julen, hvor vi læser den samme julehistorie, vi har besøg af vores nisser, som på skift skal med børnene hjem, og julegaver som hænger i loftet, og vores fælles børnejulefrokost. Vi laver julegaver med børnene og går i kirke. Vi holder fastelavn, påske, farvel-fest for de ældste og fejre alle børns fødselsdag.

Vi benytter de forskellige kulturelle udtryksformer til at understøtte mange forskellige læringsrum og de forskellige læreplanstemaer. Højtlesning som et kulturelt indtryk, er et samlingspunkt hver dag, og gennem den dialogiske læsning, skabes måske forståelsen for et eventyr af H. C. Andersen, samtidig med at det understøtter sprog og kommunikation.

Vi oplever et forældresamarbejde, som understøtter børnehaven læringsmiljøer, også når det gælder kultur. Børnene bringer deres oplevelser med hjem, og tager andre med i børnehaven igen. Vi oplever en dialog mellem os, børn og forældre som i sidste ende hjælper os alle med at udvide vores kulturelle horisont.

Vi har en årlig koloni, hvor vi tager ud i en gammel spejderhytte, med masser udenomsplads hvor vi er sammen med børnene i tre dage, hvor de også overnatter. Det giver en stor fællesskabsfølelse, og dem som har været med før, kan hjælpe de helt små og omvendt kan de små spejle sig i det stores tryghed.

Evalueringskultur

"Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

I vores børnehave, dokumenter vi løbende vores praksis, både via nyhedsbreve, skriv på tavlen i garderoben, hvor der blandt andet hænger små info-plakater om fx leg.

Vi har indtil nu udarbejdet en lille læreplan, som beskriver de forløb vi er i gang med. Disse hænger tydeligt fremme, så forældre kan se dem. Vi har valgt ud fra materialet fra EVA, at bruge modellen til forankringsprocesser som er lignende en SMTTE-model.

Flere gange om ugen ligger vi billeder og kort pædagogisk beskrivelse om aktivitet op, på vores Facebookside, både åben og lukkede gruppe.

På fastlagte dage reflekterer vi over praksis. Det foregår på stuemøder, som afholdes en gang om ugen og på personalemøder. Vi har tilrettelagt en mødestruktur over året. Vi anvender til tider, hvor det giver mening, også GLK-modellen.

Vi er dog bevidste om at vi ikke skal evaluere på alt, men gøre det når der er en efterspørgsel på viden, eller når der er noget i vores daglige praksis som giver udfordringer, eller ikke er optimale.

Hvert halve år udfyldes der til personalemødet et relations skema, som giver et indblik i relationerne mellem personalet, børnene og forældrene. Dette er med til at skabe refleksioner for personalet, så vi sikrer os at ikke blot børnemiljøet er optimalt, men også at forældresamarbejdet konstant er i spil.

Vi bestræber os på at arbejde med aktion lærings, mindst et par gange om året. (eksperiment hjulet). Her er vi opmærksom på vores pædagogiske praksis. F.eks. hvordan kan vi dæmpe støjniveauet fra spisesituationen til garderoben. Hos os, er det ikke ualmindelig, at vi til vores pause, drøfter og stiller skarpt på vores praksis, og drøfter om det stadig fungerer- her og nu, og stiller gerne hinanden undringsspørgsmål. Dette er med til at holde os alle skarpe på vores fælles pædagogiske grundlag og kerneopgaven, nemlig børnene.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år.

På vores månedlige personalemøder vælger vi at anvende evalueringsmaterialet fra EVA, der giver os et godt overblik over vores valgte mål og pædagogiske læreplanstemaer. Når vi evaluerer løbende, så holder vi ilden levende og kan reflektere undervejs og skabe et udviklende pædagogisk læringsrum, der gerne skulle give merværdi for børnene.

Vi er nysgerrige på hinandens praksis (praksisfortællinger) og stiller spørgsmål, der igen giver anledning til ny refleksion.

Vi evaluerer og drøfter løbende børnehavens eventuelle nye tiltag, og inddrager også til tider bestyrelsen, for der igen nem at få flere nuancer og tanker i spil. Vi kompetenceudvikles, og videns deler, både internt, og gennem eksterne undervisere, på forskellige kurser, m.m.

Vi har et par gange afholdt fælles personalemøder m. kommunens andre små private daginstitutioner, hvilket vi rigtig gerne vil bibeholde.

Det er vigtigt for os voksne i vores børnehave, at vi er autentiske og at vi hele tiden både skal lære noget nyt, og samtidig bibeholder det der fungerer godt. Dog med det in mente, at vi hele tiden skal være faglige bevidste om at videregive alt det vi kan eller lige lært, til vores børn og deres forældre, på den helt rigtige måde. Det er en lærings proces, som hele tiden er i forandring, og som hele tiden skal justeres. Både i forhold til vores daglige pædagogiske praksis, men også i forhold til den foranderlige verden vi lever i.

**Det man hører glemmer man.
Det man ser husker man.
Det man gør forstår man.**

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/omraade/dag-tilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Film introducerer indholdet i og illustrerer hovedpointer fra publikationen *Den styrkede pædagogiske læreplan*.

Forskellige tematiske materialer dykker ned i viden om et tema og giver inspiration til dialog og handling. Her er bl.a. materialer om evaluerende pædagogisk praksis, som understøtter en systematisk tilgang til det at evaluere.

Der offentliggøres løbende nye temaer.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud